

SIMEON I IVEC

Aleksandar Prokopiev

Svako biće koje vrši neku funkciju postoji upravo u smislu same te funkcije. Ali, kako delo Gospodnje znači besmrtnost, ili večnost, njemu nužno bi pripadalo i večno kretanje...

Aristotel, *O nebu*

On je u polju, kaže mi monah, i sam oslepljen.

- Simeone! Simeone!

- Tu sam, tu sam Ivec – prepoznaje me odmah.

Okreće se, s gotovo dečijim osmehom, kao da je oterao od sebe sve strahote života i postao nesvestan dveju razjapljenih duplji na licu.

Zagrlili smo se. Nisam ga video godinama, zadnji put još pre Vladisavljevog pohoda na Drač, kada smo čekali vesti od gospodara Dragomuža, te sam tada odmah iskoristio vreme da odem do manastira. Još pamtim neke reči koje mi je Simeon tada rekao, odkako sam mu ispričao kakve me nevolje snalaze – "vremena su loša, neizvesno je koliko će još država da izdrži protiv vasilevsa, moja žena Marija je pred drugim porođajem, a moj brat, iako dvanaest godina mlađi, ne podnosi moje tutorstvo..."

Saslušao me je, ohrabrio, da će sve dobro biti, onda, na moje jedva čujno "a ti, kako si?" odgovori nešto potpuno drugačije od onog što sam mu go-

vorio o sebi. Reče nešto kao "... milujem jutarnje cveće kako bih mogao da razgovaram s dušama umrlih". "Kako?..." "Čuo sam da, negde u belom svetu, iza velikih voda, namerno oslepljuju ptice da lepše pevaju. Možda sam i ja namerno oslepljen da bolje čujem i govorim, a da su me ubili na bojnopolju, gde bi mi crni gavrani i onako isključivali oči, ostao bih zauvek nem. Možda sam imao sreću što su me zarobili i po njihovom kaznili, a zapravo dobro su mi uradili jer sam ovde našao mir kakav nigde ne bih našao. Tu mi se brate duša odmara. Pročišćava se od greha i loših misli. Ne mogu da vidim ono što ti vidiš, ali slušam lišće treperi i pri najmanjem povetarcu, osluškujem insekte kako zuje i međusobno pričaju. Eto tako, slušajući vidim. Da, vidim ono što inače ne bih video da su mi ostavili oči..."

Tada, kada sam odlazio iz manastira, pomislio sam, grešan, kako se Simeon monaštvom zaklonio od nečistog sveta i da mu ništa ne može naškoditi od onog što mene svakodnevno ranjava. A da je svet nečastan i zao, potvrdilo se već sledećeg jutra večću koju smo dočekali kod gospodara Dragomuža: Ivan Vladislav je ubijen pod zidinama Drača! Nisam morao da zatvorim oči da bih čuo negde, ipak ne tako daleko, glas narikača: - *Prela Jana, prela Jana mori, jer je subota, Jano mori, jer je subota...*

Od tada su mi se desile mnoge stvari. Dobro je što su mi deca živa i zdrava – posle dve ćerke, Gospod mi je darovao sina, Teodora, gordost moju. Naime, imenovan sam za patricija, zamenika onog istog gospodara Dragomuža koji mi je ogromna potpora u životu. I evo, opet sam kod Simeona, u manastiru. Livada je ista, čak i Marko, manastirski mačor, isti, samo malo deblji i tromiji.

Kažu, mačka ima devet života. Čovek, u najboljem slučaju, može da nadživi devet mačaka u svom životu. A onda, i on odlazi. Ponekad mi se čini da bih i ja mogao da budem tamo, rastrčan i brzonog kao Marko, da sam neko drugi koji živi svoj život. Ali znam da će smrt biti samo moja. Sopstvena.

Otkako je preživeo, oslepljen, ispričao mi Simeon, još je dugo sanjao iskeženu lešinu čiji dlan, koji glođu podivljali psi, tvrdoglavo steže dršku mača. Na kraju sna, mač pada. Mnogo ređe je sanjao kasape i njihove žrtve, svoje drugove po oružju, kako u koloni čekaju da budu povređeni. Krike i bol, ali ne i prizor. Ta strahota koju je poslednju video od spoljašnjeg sveta kao da je iščezla posle oslepljenja.

- Sedi tu na panj, do mene. Ivec, ne brini se, sve je kao i pre, na istom mestu.

Sada uopšte nije izgledao umorno, taj slepi čovek u polju. Potapšao sam ga, takoreći pomilovao po ruci. Nije bila hladna i zgrčena kao što bi se očekivalo kod slepca, već topla, topla i nevina, te mu nisam mogao ništa reći par dugih trenutaka, iako mi je došlo da zajecam "oprosti mi, oprosti...".

Pa je isprela, Jano more, pa je isprela devet vretena, Jano more, devet vretena...

* * *

- Šta ima kod tebe, Ivec? – upita me, a ne "šta ima novo napolju?", jer ga očigledno spoljašnji svet nije više interesovao, postao mu nevažan, slučajan, odbačen sa slepilom, a on, Simeon, kao da je, povlačeći se unazad, tiho izašao iz tog sveta. Kažu oko obuhvata lepotu sveta, ali slepac poseduje onu svetlost, iako mu ona ne ulazi u oko, nego izvire iznutra. Ko kaže da slepac liči na kornjaču uvučenu u svoj oklop? On vidi bolje od svih nas! Ono što je nama nevidljivo, kod njega se udomi, živi u svoj punoći.

- Pa tako nekako... snalazim se... – mucajući podešavam reči – Imao sam nesporazum s bratom... oko nasledstva...

Simeon pak, kao ni prošli put, nije prekidao moje mucanje, nego se samo nadoveza: - Stradanja, Ivec, ne samo tvojih prijatelja, nego i sopstvena, ne sprečavaju nas, kada smo gladni dobro da se najedemo, ili da poželimo ženu ako nam se razbudi želja. Osećamo rane, osećamo bol, ali smo živi.

Ovo govori, pomislih, jer razume da mi ljudi imamo krhka tela, zato možemo da grešimo, demoni vladaju nama, a eto on, iako mu je telo još uvek snažno, a oči iskopane, uspeo da isčisti iz sebe tu grabežljivu telesnu žeđ, taj silni svakodnevni nagon da se prigrabi što više... Uspeo je da smiri misli koje meni nadodu i napadaju me i protiv moje volje.

To sam pomislio i istog časa se posramio. Posramio da pred njim govorim.

* * *

Nagledale su se naše oči svega i svačega, a tu, u zemlji, među travom, posejano je poljsko cveće koje je spomenuo Simeon i nestrpljivo čeka da se još više oslobodi pa da se raširi po livadi. Cveće je tu, i kad procveta, i kad uvene. Ali ja više nisam onaj isti kad dođem na ovu livadu, pred ovo cveće, osećam se ostareo, kao da kroz šupljeg mene život ističe, ubrzano.

Pokušavam da se setim Simeona kao dečaka, da zamislim osmeh na njegovom licu pod prevelikim šlemom. Otkada nam je gospodar naredio da postanemo vojnici. Vojnici? Dali smo mogli tako da se nazovemo kad se još nismo ni ispilili iz detinjstva? Naše igre u dečijim dvobojima koje su se okončavale ogrebotinama i ponekom modricom i, veoma retko, s povređenom glavom ili slomljenom rukom, preokrenule su se veoma brzo u pravo ubijanje, u muke nasilne smrti saborca ili protivnika, u zadah krvi od ljudskih tela koja su se previjala, osakaćena metalom. Sve to smo videli sopstvenim očima. I ne samo što smo gledali, već smo i sami bili smrtonosci i žrtve. Njegova želja je za nas bila zapovest, njegova zapovest – glas koji nas vodi ka pobeđi ili u smrt. Gospodar naš. Uvek spremni da za njega ubijamo i budemo ubijeni. Da sa njim budemo na svakom bojištu, od Trajanove kapije do Adrijanopolisa, od Sredca, od Velbužda do Pereslavca, gde god on poželi da nas vodi s mačem i štitom. Carstvo se njegovo proteže na tri mora, a onima koji mu se nisu pokorili, domove je opustošio i na poslušnost ih prisilio. On je svojom moći rešavao ko će ostati, a ko ne, na ovom svetu. Gospodar naš, car Samoil, Gospod da mu podari mir i spokoj duši, svemoćni gospodar koga sam video kako leži i grči se u samrtničkim mukama, uveo, ponižen kopljem sudbine. Dok kolona slepih, naših ljudi, najboljih i najjačih, a sad senke ništavne, vuku se jedva prema zidinama, među njima i tvoja, Simeone, a s tamnomodrog neba što samo svaki stoti od vas može da vidi ako digne pogled, ali niko od jednookih nije gledao naviše, već dole, u suhu ispucanu zemlju, vukući svoje obeščašćene, kukavne drugove, sa zasirenim krvavim suzama po licu, a tada iz tog tamnomodrog neba zaiskri munja. Munja nečujna, bez grmljavine. Veličanstvenog li prizora u tom stravičnom trenutku! I gospodar naš, car obescaren, koji je blagodareći smelosti sina Gavrila Radomira, i brzini pastuva njegovog, izbegao pogibiji, sada, kao da je pokošen tom nečujnom munjom, sruši na tlo kao ranjen hrast, ali već truo iznutra. Bio sam među prvima koji su pritrčali da ga povrate vodom studenom i mirisima cvetnim,

ali je duh njegov već ušao u gustu, neprozirnu maglu, koja ga zapleni i iz koje se ne vrati više.

Izdrža u postelji, otupeo bez svesti, još dva dana. Kada su otvorene dveri tvrđave za oslepele, da se prikupe i koliko se može, da isplaću svoje muke, car više ne mogaše ni da ih vidi, niti da ih čuje.

Nebo ne zakiši, ostade isto tako modro, nadvijeno i bezimeno.

* * *

Otkako se car srušio i od snažnog vladara postao beznadežno bolestan, bespomoćan starac, kao da se u gradu proširila neka tamna magla, te su se gore jasno videli i najmanji oblaci, ali dole, kao da ljudi da se nisu međusobno poznavali, a kakvi su to ljudi bili, drhtali su kao pod teškim korbačima, oni nekad gordi vojnici, sada slepci, nikakvi, a oni koji su ih čekali u tvrđavi, kao da se i za njih svetlost u zenicama pomračila, pa su se, užasnuti i izgubljeni, migoljili kao oni da su oslepljeni.

Iz odaja gde je car starac ležao, istrčao sam da pronađem Simeona, raspitujući oslepljene da li je preživeo i ako nije stradao na Belasici, da li je među onima s iskopanim očima ili je, nekom srećom, uspeo da pobegne iz klanice. Ali, oni su teško mogli da mi daju pravi odgovor, jedni su zapomagali da ih Gospod uzme sebi, drugi, bez vida i snage, ležali su otupeli, kao da su s očima i glas izgubili. Najzad prepoznah jednog od njih, Nestora, kome su zlotvori poštedeli jedno oko i nisu mu svukli željeznu košulju, podsmevajući mu se da će ga štititi u sledećoj bitci.

Sedeo je u prašini, taj nekadašnji vojnik i predvodnik u okršajima s neprijateljem, sada s iscepanom obućom i raspetljanim vrpcama oko nožnih članaka. Spustio sam se na kolena kraj njega. S ovim koje su mi poštedeli, pokaza na oko Nestor, očekuje me bedan poluživot. Teško mi je bilo na duši da ga gledam ovakvog, zajedno smo prošli mladost u ratu i miru, iako je Nestor bio iz drugog kraja, negde oko Ohrida. Pokušao sam da ga zagrlim, ali mi on blago odgurnu ruku s opuštenog ramena: - Ne mogu da mislim ni na šta... A ovi oko nas? Meni su bar jedno oko ostavili, a njima? Iščezao im je ceo svet... – oko nas, svuda, izlomljena, izmrcvarena tela, iznad nas nadvисло nebo – Teška nesreća nas zadesi, Ivec. Čuje se, kažu, i car posrnuo od bola –

Nestorovo lice beše iskrivljeno, preostalo oko ogromno, bez suza, užasnuto.

Začutili smo neko vreme, a onda sam nekako istisnuo reči: - Nestore, da li si čuo nešto o Simeonu? Da li si ga video?

Samo me je gledao ukočeno, onim svojim kiklopskim okom... i ne reče ništa.

- Simeon... – ponovio sam – Da li je živ?

- Došao nam je kraj. Gotovi smo.

* * *

Kada bi mi čuli glas, oslepljeni bi pružali ruke prema meni i blejali kao ovce pred klanje.

- Čelnik Simeon? Zna li neko gde je on? – propitivao sam redom, ali niko me nije slušao, obuzet sopstvenom mukom. Već sam izgubio svaku nadu da ću šta bilo doznati, kad jedan od njih, gustih, raštrkanih obrva iznad očnih duplji, podiže lice, svo umazano usirenom krvlju: - Nisu ga zaklali, ali su mu oči izvadili kao i svima nama.

Stegao sam mu ruku: - Gde je? Kaži mi.

Stisak slepog beše začuđujuće snažan: - Naći ćeš ga. Tu je negde – pa dodade, ne puštajući mi ruku: - Ako možeš da ga prepoznaš.

Podoh dalje, presretoh grupu vojnika koji su na iscepanom čaršavu nosili mrtvacu. Pogledao sam u posiveli leš, tek da vidim da li je možda Simeon, na sreću nije bio, ali nisam mogao da umirim lupanje srca, koje je posle susreta s Nestorom kucalo u grudima kao ludo. U toj tegobnoj gužvi javi se osećaj krivice i nešto iznutra me je sve više teralo da zamolim unesrećene saborce za oprostaj što sam ih ostavio na milost i nemilost jarosnih vojnika Teofilakta Botanijata. Bio sam među retkima koji su u galopu, zajedno s carem i njegovim sinom Gavrilom Radomirom, uspeli da pobegnú iz klisure.

Tek što je Simeon, s isukanim mačem i crvenim flekama na licu od uzbuđenja u bitci, otrčao da pomogne našima na drugoj strani opkopa, kad nas je Botanijat sa svojom vojskom, koja je urlala kao čopor vukova, napao s leđa.

Kasapili su, sekli naše saborce koji su u panici, raštrkani, bezglavo pokušavali da pobjegnu. Spređa Vasilij, pozadi Botanijat, jasno je bilo da je sve gotovo. Obruč se sužavao, već većina ubijenih i osakaćenih pokošeno je ležalo ili se previjalo kao crvi na zemlji. Drugi, pak, su se predavali, klečeći i preklinjući za milost. Nisu mogli ni da pretpostave koliko im je krhka nada da će spasti život i kakva ih užasna kazna čeka! Beži, spašavaj se, vrištao je uspaničeni glas u meni. Beži! Video sam kako usred meteža Gavril podiže cara i u trku odjaha s poprišta bitke.

Jedan krupan Romejac mi se približavao, s dugim isukanim mačem i ko-pljem u drugoj ruci, kojima je kosio i ubadao, tačno u nezaštićena grla, kao na ražnju, naše vojnike. Smrzla me je pomisao da će mi ovaj smrtonosac, koji je postajao sve strašniji i veći, namerno uzeti dušu. Stiže ti smrt, lično i najavljeno!, vrištao je glas u meni, i tada, usred klanice, ugledah jednog zapletenog dorata, kako rže i pokušava da otrgne uzde koje je još uvek držao njegov jačač, smrtno ranjen toparh Boris. Ovaj ugledan borac ležao je s rascepljenim čelom i predsmrtnim belilom u očima, ali nije puštao uzde.

Lud od straha, otrgao sam ih iz ukočenih ledenih ruku toparha, skočio u sedlo i naterao konja u galop. U trenutku sam uhvatio pogled ogromnog Romejca, okrvavljenog čekinjavog lica, kao da nije čovek, već neko šumsko čudovište. Pričini mi se kao da mi se podsmeva.

Podsmev koji sam zaslužio. Kukavički sam pobjegao s bojišta, ostavljajući drugove na milost i nemilost neprijatelju. I tebe sam ostavio Simeone!

* * *

Našao sam ga u ritavom klupku slepaca. Među njihovim osakaćenim potamnelim licima bledih usana koje su jaukale od bola, ugledao sam Simeonovo. Nije mi bilo lako da ga izdvojim iz grupe, čiji su se prsti i jauci prosto lepili za mene, ali čim sam ga podigao na noge, povukao sam ga ka sebi i obgrlio ga. Nisam mu prepoznao telo. Inače snažno, pola glave viši od mene, sada je izgledao umanjeno i žalosno. Čutao je, za razliku od drugih slepih, pognute glave, kao da ga je bilo stid da vidim koliko je nagrđen, i tako pogrbljen, s temenom na mojim grudima, stajao nije, jer da sam ga slučajno pustio, sigurno bi se odmah stropoštao i savio u klupko.

Nismo prešli ni nekoliko koraka, a on se sruši. Morao sam da ga nosim na rukama do gornjih hodnika tvrđave. Kada je, dan kasnije, Simeon došao k sebi, car je, još uvek bez svesti, brojao svoje poslednje sate.

* * *

Godine koje su sledile, bile su nespokojne i mutne.

Simeon se zamonašio, a ja sam ostao da služim vladarima koji su se smenjivali posle careve smrti. Služio sam im ponizno, iako oni to nisu uvek zasluživali. Ali, morao sam da se brinem o sebi i o svojoj porodici.

Posle Samuila, došao je Gavril Radomir, njegov sin, koga su Romejci prozvali Roman, snažan kao stena, s neuzaustavljivom hrabrošću planinskog požara, ali mnogo manje mudar od svog oca. "Prevazićiću svog oca!", vikao je na sav glas, gordo veličajući sebe samog, jer je on svojom rukom ubio Teofilakta Botanijata, zapovednika Soluna, istog onog koji je na Belasici doneo pogibiju vojsci Samoilovoj. Fizički, Gavril je bio nepobediv, ali, kao kod mnogo drugih junaka, snaga mu je zapostavila um. Nepokor je kod njega bio prebrz, kako u ličnom, tako i u vladarskom životu. Svoju prvu ženu, mađarsku princezu, oterao trudnu bez kajanja i doveo drugu, bogumilku Irinu. Podsmevao se savetnicima koji su ga upozorili da pazi na svog rođaka Ivana Vladislava, čiji je otac Aron s celim svojim rodnom od Samuila bio pogubljen. Tada se spasao samo Vladislav i to zahvaljujući Gavrilu, koji se založio za njegov život. Bio je siguran da ga je time doveka zadužio i kada su mu javili da je Vladislav započeo tajne pregovore s Vasilijem, Gavril je samo odmahnuo rukom: - On je brat moj, voli me sa svom mojom sveukupnošću. Ali, ispao je naivan, jer ga je ovaj u lovu strelom ustrelio i za nepunu godinu ga zbacio s prestola. Ubio je njegovu voljenu Irinu i oslepeo najstarijeg sina.

Za razliku od Gavrila, Ivanu Vladislavu proračunatost nije manjkala, a živeo je u neprestanom strahu da će mu kruna biti oduzeta kao što ju je i on sam stekao, ubistvom. Zbog te bojazni od prevare, ubio je Jovana Vladimira od Duklje, muža Teodore Kosare. Namamio ga u prestionicu, u Prespu, poslavši mu zlatni krst kao zalog da mu neće nauditi. Tada mu je Vladimir uz blag podsmech odgovorio da Isus, koji je za nas, ljude, stradao, nije bio razapet na zlatnom, nego na drvenom krstu, te ako je Vladislavljevo obećanje

iskreno, neka mu pošalje monahe s drvenim krstom. Vladislav se namršti na poruku, ali mu odmah posla još jedan blagovoljiv poziv, uz obećanje da mu neće naštetiti. Kada su mu, ispred crkvene porte u Prespi, ubice odrubile glavu, na Vladimirovom licu poslednje zbogom s ovozemaljskog života bio je osmeh smirenog mučenika kome je sve jasno.

Tako surova su tada bila vremena, ali ja, kao što sam rekao, morao sam da se snalazim. Osnovao sam porodicu. Oženio se Agatom, ćerkom gospodara Dragomuža, zapovednika Strumice. Agata je poslušna supruga, plemenitog porekla, a osim toga, njen otac, mudar i obazriv čovek, umeo je dobro da me posavetuje.

* * *

Kad dobro razmislim, najvažniji događaji u mom životu bili su na neki način povezani sa Simeonom. Belasica, njegovo oslepljivanje, moje begstvo, careva smrt. Prošla poseta manastiru, pogibija Ivana Vladislava i te noći, rađanje moje kćeri Ane, koju sam, ne znam zašto, krstio imenom voljene sestre Vasilevsu, zbog koje je ruski knez Vladimir primio hrišćanstvo.

Ovoga puta posećujem Simeona kao patricij. Kao romejski patricij. Putovala sam dugo, jer sad s porodicom živim daleko, na drugom kraju carstva, u gradu Antiohiji. Kako je došlo do toga da se preselim tako daleko, da sačuvam glavu, i ne samo to, nego da dobijem visoku titulu i da živim u blagostanju? Moram da priznam, zahvaljujući mom tastu Dragomužu. Te noći, baš kad sam se vratio iz manastira, on me je pozvao u svoje odaje. Kada smo ostali sami, prvo me je obradovao vešću da je Agata rodila zdravo žensko čedo. Nazdravio mi je s peharom starog crnog vina. Onda mi je preneo vest da je Ivan Vladislav ubijen pred zidinama Drača. Popio je poslednji gutljaj iz pehara. A onda...

Onda, mi je rekao da će se predati Vasilevsu. Bez borbe. Vasilij je poslao vest da neće kazniti sve one koji dobrovoljno pređu na njegovu stranu. I još nešto, biće udostojeni počasnim titulama, a njihova deca obezbeđena. Jedino će ih poslati na nove posede, u maloazijske provincije na istočnoj prefekturi. On, Dragomuž, već je poslao glasnika Vasilevsu.

Bio sam zatečen i užasnut. – Neki se neće predati – izgovorio sam. Uzne-
mirio sam se, a i rasrdio: - Na primer, moj imenjак, gospodar Ivec. I gospodar
Nikolica. Oni će se boriti do kraja.

- Teško njima, onda – reče.

Imali smo pravo, i ja i on. Ivec i Nikolica su ostali nepokorni, ali kada su
ih porazili, u teškim mukama su okončali svoje živote u solunskom zatvoru,
Ivec s izvađenim očima i isečenim nosom.

Ja sam prihvatio ponudu mog tasta. Dragomuž je bio naznačen za magi-
stra, a ja za patricija. On za Konstantinopolj, ja za Antiohiju.

I eto, došao sam Simeonu, a ne kazujem odakle, ni kakvu titulu nosim, a
ni zašto je to tako.

Moj svet je u pokretu, a njegov kao da je u mestu. Možda se i on menja,
možda i on ponekad doživi napliv radosti ili pad u očaj, ali kada ovako sedi
do mene u mantiji i ćuti, ja nemam želje da mu pričam o mojim životnim ne-
daćama. Ne zato što me ne bi razumeo, nego, eto tako, ne usuđujem se. A i on
me ništa ne pita. Pre nije tako bilo, mogao sam da brbljam o raznim važnim
i manje važnim dogodovštinama. Ali sad, kao da mi nedostaju reči, i samo
sedim i smeškam se kad se i on smeška.

* * *

Prela Jana, Jano mori, prela Jana...

Šest vretena, šest života. U subotu dan, mrtav dan. Umri, pa ustani, umri,
pa ustani. Mačiji rod, povratak posle odlaska. Usred raspevanih žena koje
skaču po groblju oslepljenih vojnika. Glasovima koje leleću i kikoću se isto-
vremeno. Obučeni u najšarenije haljine, roznjikavi od dima velike lomače.
Raspamećene devojke i čuvar-babe, zajedno tela mlada i tela izborana, tela
ljudska i tela životinjska, ni sam ne znam da li idem s njima ili me vuku, da
li plešem ili se guram, da li sam još tu ili sam već pošao onamo... Proćiću
kroz šest takvih kapija. Iza svake, po jedna čuvar-baba stroža i opasnija od
prethodne, merka me, ocenjuje, doterane, napuderisane, a sve vide, i pamte,
i imena, i misli, i izdaje. Smrklo se, ali nije tako strašno, mada su čuvar-babe

još tu, i ja sam kao ogoljen pred njima. U svoj svojoj ljudskoj bedi. Ali tu su i devojke u šarenim haljama, plešu, vrište, ciču, kao da im ne smeta, a i meni, što moram da se pokazujem pred njima, konj i tako zna svoj put, jer, zna se, slike se nižu, jedna za drugom, a devojke i babe se iznova i iznova ponavljaju dok jašem dublje, tad iskrsnu na šumskoj stazi i momče Simeon nepovređen i toplokrvan, mrda načuljenim ušima zagledan u mene, a jedna od čuvar-baba je kraj njega, smanjena i ne tako stroga, već nekako dobra, kao babuška, šapuće i mazi ga.

Jer je subota, Jano more, jer je subota...

Okrećem se u sedlu, ali manastir sa svim monasima i slepim Simeonom ne vidi se više. Pa zar će ostati nešto od toga kad jednom i ja sam isčeznem? Zar nije svojstveno to što je dvojstveno? Evo ga i crni smuk, obavio se oko najlepše mome pognute glave, vidi se, dobro se nasisao, glasno šmrknu, poteče mu mlaz mleka iz čeljusti. Ono što je bilo, više nije. To što sam bio, nisam više.

Tek sad primećujem da devojke imaju sive, hladne oči, a babe tople braon-kaste.

Želim da im saopštim nešto ljubazno, ali u međuvremenu sam postao nečujan, bezglasan i malecak. Još uvek stežem mač, i još jašem, ali se i konj umanjio, kao neka igračka. Ništa nije slučajno, uspeo sam da pomislim, i oslepljivanje Simeonom. I moja krivica. Sve ima svoje zašto. Nije bilo ni trunke straha u mom sitnom bebinjem telu.

Prela Jana, Jano more, prela Jana.

Prela Jana, nije znala

Da je subota, Jano more, da je subota,

Te je naprela, Jano more, te je naprela,

Devet vretena, Jano more, devet vretena.

S makedonskog jezika prevela Jelena Prokopiev